

Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати

(з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [N 348](#) від 16.05.95 [N 185](#) від 24.02.97 [N 1398](#) від 30.07.99 [N 1266](#) від 26.09.2001 [N 1132](#) від 30.11.2005 [N 35](#) від 25.01.2012 [N 542](#) від 29.07.2015 [N 410](#) від 27.05.2020 [N 1213](#) від 09.12.2020)

Кабінет Міністрів України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Порядок обчислення середньої заробітної плати (додається).

Обчислення середньої заробітної плати для визначення розміру відшкодування шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків, провадиться відповідно до Правил відшкодування власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 1993 р. [N 472](#), а для призначення пенсій - відповідно до Закону України "[Про пенсійне забезпечення](#)".

2. Установити, що чинність цієї постанови поширюється на підприємства, установи і організації незалежно від форми власності, а також на фізичних осіб - підприємців та фізичних осіб, які в межах трудових відносин використовують працю найманих працівників. Роз'яснення з питань обчислення середньої заробітної плати в усіх випадках її збереження надаються Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, а у разі коли виплати за середньою заробітною платою провадяться з бюджету або громадських фондів споживання, - за участю Міністерства фінансів і відповідних фондів.

(Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [N 35](#) від 25.01.2012, [N 410](#) від 27.05.2020, [N 1213](#) від 09.12.2020)

3. Визнати такими, що втратили чинність:

пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 1992 р. [N 140](#) "Про додаткові заходи у зв'язку з підвищенням заробітної плати" (ЗП України, 1992 р., N 3, ст.80);

абзац другий пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1993 р. [N 974](#) "Про заходи у зв'язку з підвищенням мінімального розміру заробітної плати";

абзац другий пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 1994 р. [N 720](#) "Про підвищення заробітної плати на державних підприємствах, в установах і організаціях".

4. Ця постанова набуває чинності з 1 січня 1995 року.

Прем'єр-міністр України В.МАСОЛ
Міністр
Кабінету Міністрів України В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд.26

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 8 лютого 1995 р. N 100

ПОРЯДОК

обчислення середньої заробітної плати

(За текстом Порядку слова "по вагітності і родах" замінено словами "по вагітності та пологах" згідно з Постановою КМ [N 185](#) від 24.02.97)

I. Загальні положення

1. Цей Порядок обчислення середньої заробітної плати застосовується у випадках:

а) надання працівникам усіх видів відпусток, передбачених законодавством (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами) (далі - відпустка), або виплати їм компенсації за невикористані відпустки;

(Підпункт "а" пункту 1 в редакції Постанови КМ [N 185](#) від 24.02.97; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020) (Підпункт "б" пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

в) виконання працівниками державних і громадських обов'язків у робочий час;

г) переведення працівників на іншу легшу нижчеоплачувану роботу за станом здоров'я;

д) переведення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, на іншу легшу роботу;

е) надання жінкам додаткових перерв для годування дитини;

є) виплати вихідної допомоги;

(Підпункт "є" пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1266](#) від 26.09.2001)

ж) службових відряджень (крім службових відряджень державних службовців);

(Підпункт "ж" пункту 1 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

з) вимушеного прогулу та за час затримки виконання рішення суду;

(Підпункт "з" пункту 1 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

и) направлення працівників на обстеження до медичних закладів;

і) звільнення працівників-донорів від роботи;

ї) залучення працівників до виконання військових обов'язків;

й) тимчасового переведення працівника у разі виробничої потреби на іншу нижчеоплачувану роботу;

(Підпункт "к" пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ [N 1266](#) від 26.09.2001)

л) інших випадках, коли згідно з чинним законодавством виплати провадяться виходячи із середньої заробітної плати.

II. Період, за яким обчислюється середня заробітна плата

2. Обчислення середньої заробітної плати для оплати часу відпусток або для виплати компенсації за невикористані відпустки проводиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю надання відпустки або виплати компенсації за невикористані відпустки.

Працівникові, який пропрацював на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи - підприємця або фізичної особи, які в межах трудових відносин використовують працю найманих працівників, менше року, середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за фактичний час роботи, тобто з першого числа місяця після оформлення на роботу до першого числа місяця, в якому надається відпустка або виплачується компенсація за невикористану відпустку. Якщо працівника прийнято (оформлено) на роботу не з першого числа місяця, проте дата прийняття на роботу є першим робочим днем місяця, то цей місяць враховується до розрахункового періоду як повний місяць.

У всіх інших випадках середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за останні два календарні місяці роботи, що передують місяцю, в якому відбувається подія, з якою пов'язана відповідна виплата.

Якщо протягом останніх двох календарних місяців, що передують місяцю, в якому відбувається подія, з якою пов'язана відповідна виплата,

працівник не працював, середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за попередні два місяці роботи.

Працівникам плаваючого складу суден флоту рибної промисловості і працівникам, зайнятим на підприємствах із сезонним характером виробництва, з урахуванням значного коливання протягом року заробітної плати, в інших випадках збереження середньої заробітної плати вона може обчислюватися виходячи з виплат за 12 календарних місяців.

Час, протягом якого працівник згідно із законодавством не працював і за ним не зберігався заробіток або зберігався частково, виключається з розрахункового періоду.

Якщо у працівника відсутній розрахунковий період, то середня заробітна плата обчислюється відповідно до абзаців третього - п'ятого пункту 4 цього Порядку.

Для працівників з відрядною оплатою праці в разі відсутності оперативних даних для розрахунку заробітку за останній місяць розрахункового періоду він може замінюватися іншим місяцем, що безпосередньо передує розрахунковому періоду.

(Пункт 2 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

III. Виплати, що включаються у розрахунок середньої заробітної плати

3. При обчисленні середньої заробітної плати враховуються всі суми нарахованої заробітної плати згідно із законодавством та умовами трудового договору, крім визначених у пункті 4 цього Порядку.

Суми нарахованої заробітної плати враховуються у тому місяці, за який вони нараховані та у розмірах, в яких вони нараховані, без виключення сум відрахування на податки, стягнення аліментів тощо, за винятком відрахувань із заробітної плати осіб, засуджених за вироком суду до виправних робіт без позбавлення волі.

Премії та інші виплати, які виплачуються за два місяці або більш тривалий період, при обчисленні середньої заробітної плати включаються шляхом додавання до заробітку кожного місяця розрахункового періоду частини, що відповідає кількості відпрацьованих робочих днів періоду (місяців), за які такі премії та інші виплати нараховані. Така частина визначається діленням суми нарахованих премій та інших виплат на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вони нараховані, та множенням на кількість відпрацьованих робочих днів кожного місяця, що відноситься до розрахункового періоду для обчислення середньої заробітної плати.

При обчисленні середньої заробітної плати для оплати за час відпусток або компенсації за невикористані відпустки, крім зазначених вище виплат, до фактичного заробітку включаються виплати за час, протягом якого працівнику зберігається середній заробіток (за час попередньої щорічної відпустки, виконання державних і громадських обов'язків, службового відрядження, вимушеного прогулу тощо) та допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

(Пункт 3 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

4. При обчисленні середньої заробітної плати не враховуються:

(Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1266](#) від 26.09.2001; в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

а) виплати за виконання окремих доручень (одноразового характеру), що не входять в обов'язки працівника (за винятком доплат за суміщення професій і посад, розширення зон обслуговування або виконання додаткових обсягів робіт та виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників, а також різниці в посадових окладах, що виплачуються працівникам, які виконують обов'язки тимчасово відсутнього керівника підприємства або його структурного підрозділу і не є штатними заступниками);

б) одноразові виплати (компенсація за невикористану відпустку, матеріальна допомога, допомога працівникам, які виходять на пенсію, вихідна допомога тощо);

в) компенсаційні виплати на відрядження і переведення (добові, оплата за проїзд, витрати на наймання житла, підйомні, надбавки, що виплачуються замість добових);

г) премії за результатами щорічного оцінювання службової діяльності, за винаходи та раціоналізаторські пропозиції, за сприяння впровадженню винаходів і раціоналізаторських пропозицій, за впровадження нової техніки і технології, за збирання і здавання брухту чорних, кольорових і дорогоцінних металів, збирання і здавання на відновлення відпрацьованих деталей машин, автомобільних шин, введення в дію виробничих потужностей та об'єктів будівництва (за винятком цих премій працівникам будівельних організацій, що виплачуються у складі премій за результати господарської діяльності);

(Підпункт "г" пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

д) грошові і речові винагороди за призові місця на змаганнях, оглядах, конкурсах тощо;

е) пенсії, державна допомога, соціальні та компенсаційні виплати;

є) літературний гонорар штатним працівникам газет і журналів, що сплачується за авторським договором;

ж) вартість безплатно виданого спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, мила, змивних і знешкоджувальних засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування;

з) дотації на обіді, проїзд, вартість оплачених підприємством путівок до санаторіїв і будинків відпочинку;

и) виплати, пов'язані з ювілейними датами, днем народження, за довголітню і бездоганну трудову діяльність, активну громадську роботу тощо;

і) вартість безплатно наданих деяким категоріям працівників комунальних послуг, житла, палива та сума коштів на їх відшкодування;

ї) заробітна плата на роботі за сумісництвом (за винятком працівників, для яких включення її до середнього заробітку передбачено чинним законодавством);

й) суми відшкодування шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;

к) доходи (дивіденди, проценти), нараховані за акціями трудового колективу і вкладками членів трудового колективу в майно підприємства;

л) компенсація працівникам втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати;

(Пункт 4 доповнено підпунктом "л" згідно з Постановою КМ [N 1398](#) від 30.07.99)

м) заробітна плата, яка нарахована за час роботи у виборчих комісіях, комісіях всеукраїнського референдуму;

(Пункт 4 доповнено підпунктом "м" згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

н) винагороди державним виконавцям.

(Пункт 4 доповнено підпунктом "н" згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

При обчисленні середньої заробітної плати за останні два місяці, крім перелічених вище виплат, також не враховуються виплати за час, протягом якого зберігається середній заробіток працівника (за час виконання державних і громадських обов'язків, щорічної і додаткової відпусток, відрядження, вимушеного прогулу тощо) та допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

(Абзац дев'ятнадцятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

Якщо в розрахунковому періоді у працівника не було заробітної плати, розрахунки проводяться з установлених йому в трудовому договорі тарифної ставки, посадового (місячного) окладу.

(Абзац пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [N 1398](#) від 30.07.99, [N 1266](#) від 26.09.2001; в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

Якщо розмір посадового окладу є меншим від передбаченого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, середня заробітна плата розраховується з установленого розміру мінімальної заробітної плати на час розрахунку. У разі укладення трудового договору на умовах неповного робочого часу, розрахунок проводиться з розміру мінімальної заробітної плати, обчисленого пропорційно до умов укладеного трудового договору.

(Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [N 542](#) від 29.07.2015; в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

Якщо розрахунок середньої заробітної плати обчислюється виходячи з посадового окладу чи мінімальної заробітної плати, то її нарахування здійснюється шляхом множення посадового окладу чи мінімальної заробітної плати на кількість місяців розрахункового періоду.

(Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

Працівникам, які були звільнені в запас з військової служби та повторно призвані (прийняті) на військову службу під час дії особливого періоду, обчислення середньої заробітної плати проводиться з урахуванням положень цього Порядку. Якщо розрахована в устанавленому порядку середня заробітна плата є нижчою від середньої заробітної плати, яка зберігалася за працівником протягом попереднього періоду військової служби, для розрахунку застосовується середня заробітна плата, яка зберігалася за працівником протягом попереднього періоду військової служби.

(Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

IV. Порядок розрахунку виплат у всіх випадках збереження заробітної плати

(Назва розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1266](#) від 26.09.2001)

5. Нарахування виплат у всіх випадках збереження середньої заробітної плати провадиться виходячи з розміру середньоденної (годинної) заробітної плати.

(Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1266](#) від 26.09.2001)(Пункт 6 виключено на підставі Постанови КМ [N 185](#) від 24.02.97)

7. Обчислення середньої заробітної плати для оплати часу відпусток або компенсації за невикористані відпустки проводиться шляхом ділення сумарного заробітку за останні перед наданням відпустки 12 місяців або за фактично відпрацьований період (розрахунковий період) на відповідну кількість календарних днів розрахункового періоду. Із розрахунку виключаються святкові та неробочі дні, встановлені законодавством. Отриманий результат множиться на число календарних днів відпустки.

(Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 185](#) від 24.02.97; в редакції Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

Святкові та неробочі дні (стаття 73 [Кодексу законів про працю України](#)), які припадають на період відпустки, у розрахунок тривалості відпустки не включаються і не оплачуються.

(Абзац другий пункту 7 в редакції Постанови КМ [N 348](#) від 16.05.95)(Абзац третій пункту 7 виключено на підставі Постанови КМ [N 348](#) від 16.05.95)

8. Нарахування виплат, що обчислюються із середньої заробітної плати за останні два місяці роботи, провадиться шляхом множення середньоденного (годинного) заробітку на число робочих днів/годин, а у випадках, передбачених чинним законодавством, календарних днів, які мають бути оплачені за середнім заробітком. Середньоденна (годинна) заробітна плата визначається діленням заробітної плати за фактично відпрацьовани протягом двох місяців робочі (календарні) дні на число відпрацьованих робочих днів (годин), а у випадках, передбачених чинним законодавством, - на число календарних днів за цей період.

(Абзац перший пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [N 1398](#) від 30.07.99)

При обчисленні середньої заробітної плати за два місяці, виходячи з посадового окладу чи мінімальної заробітної плати, середньоденна заробітна плата визначається шляхом ділення суми, розрахованої відповідно до абзацу п'ятого пункту 4 цього Порядку, на число робочих днів за останні два календарні місяці, що передують місяцю, в якому відбувається подія, з якою пов'язана відповідна виплата, згідно з графіком підприємства, установи, організації.

(Пункт 8 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)

У разі коли середня місячна заробітна плата визначена законодавством як розрахункова величина для нарахування виплат і допомоги, вона обчислюється шляхом множення середньоденної заробітної плати, розрахованої згідно з абзацом першим цього пункту, на середньомісячне число робочих днів у розрахунковому періоді.

(Пункт 8 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [N 1398](#) від 30.07.99)

Середньомісячне число робочих днів розраховується діленням на 2 сумарного числа робочих днів за останні два календарні місяці згідно з графіком роботи підприємства, установи, організації, встановленим з дотриманням вимог законодавства.

(Пункт 8 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [N 1398](#) від 30.07.99)(Пункт 9 виключено на підставі Постанови КМ [N 1266](#) від 26.09.2001)(Пункт 10 виключено на підставі Постанови КМ [N 1213](#) від 09.12.2020)